

ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ: ИДНИНАТА НА ДОМУВАЊЕТО

Проектот OSS Habitat ќе придонесе за зголемување на бројот на реновирани станбени згради преку развивање интегрирани услуги за енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија, што вклучува обезбедување информации, техничка поддршка, развивање и имплементирање на прилагодени финансиски модели, како и нудење заеми и субвенции.

Проектот воспоставува основа за долгорочни партнерства меѓу различните засегнати страни во процесот на енергетски ефикасно реновирање на станбени згради: граѓани, производители и добавувачи на градежни материјали и системи за обновлива енергија, професионалци (како што се инженери и енергетски контролори), владини институции кои обезбедуваат регулаторна и финансиска поддршка, општини и други институции одговорни за спроведување на локалните политики, финансиски институции, професионални комори за поддршка и застапување, здруженија на сопственици на домови, управители на станбени згради и други релевантни засегнати страни вклучени во координирањето и спроведувањето мерки за реновирање насочени кон подобрување на енергетската ефикасност.

Долгорочната цел е да се воспостави OSS HABITAT како национална платформа за реновирање на станбени згради и куќи, со што ќе се поддржи постигнувањето на климатските и енергетските цели.

www.osshabitat.mk

ДОБРЕДОЈДОВТЕ ВО OSS HABITAT

ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОЕКТОТ

Програмата LIFE е инструмент за финансирање на Европската Унија посветен на животната средина и климатските активности. Нејзината општа цел е да ја поддржи имплементацијата, ажурирањето и развојот на политиката и законодавството на ЕУ за животна средина и клима преку кофинансирање на проекти со европска додадена вредност. LIFE започна во 1992 година и до денес програмата се реализира во пет фази.

Програмата LIFE ја спроведува Европската извршна агенција за клима, инфраструктура и животна средина (CINEA), која официјално беше основана на 15 февруари 2021 година, а започна со работа на 1 април 2021 година во насока на спроведување делови од одредени програми на ЕУ. CINEA игра клучна улога во поддршката на Зелениот договор на ЕУ преку ефикасно и ефективно спроведување на нејзините делегирани програми.

ПРОЕКТНИ ПАРТНЕРИ

Здружението за бизниси и консултанти „Креација“ е македонска невладина организација, основана во 2001 година. Таа е посветена на обезбедување услуги што им помагаат на поединци и организации во постигнување подобар пазарен успех со нивните бизнис идеи. Општата цел на „Креација“ е да ја промовира размената на македонски производи и услуги на домашниот и на меѓународниот пазар. Во текот на изминатите 23 години, тимот од 50 експерти испорача повеќе од 500 семинари со 10.000 посетители, реализираше 15 проекти според меѓународни стандарди и разви 10 пазарни стратегии прилагодени на потребите на пазарот.

Хабитат Македонија е невладина и непрофитна организација посветена на обезбедување едноставни, пристојни и достапни решенија за домување, за луѓе кои живеат во сиромаштија, без оглед на нивната етничка, полова или верска припадност. Покрај тоа, Хабитат Македонија активно работи на обезбедување енергетски ефикасни станови, промовирање на социјалната интеграција на најранливите групи, како и подобрување на условите за домување за сите преку поддршка на ниво на заедницата како и на ниво на секторот за домување. Од започнувањето на својот прв проект во 2005 година, Хабитат Македонија поддржа повеќе од 10.000 семејства.

ВО ФОКУСОТ НА ПРОЕКТОТ

- Државни институции
- Финансиски институции
- Општини

Развивање на пакет
интегрирани услуги

Стандардизација
на процедури
за енергетски
ефикасно
реновирање

- Градежни компании
- Заедници на сопственици
- Управители на
станбени згради

- Стопански комори
- Невладини
организации
- Сопственици на
домови

Стимулирање
на пазар за
интегрирани услуги

ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ

7+ развиени
услуги преку
платформата
OSS Habitat

25+ партнерства со
локални актери

2000+ згради
700+ успешни врски

200+ завршени
проекти

Просечна стапка
на реализација на
инвестициите од
28,5% во споредба
со бројот на
воспоставени
контакти

- 3 милиони евра инвестирани во проекти за
одржлива енергетска ефикасност и
искористување на обновлива енергија.
- 3,5 GWh/годишно заштеда на енергија.
- 2.976 GWh/годишно произведени од
обновливи извори на енергија.

Намалување на
емисиите на
стакленички гасови
(од електрична
енергија) за 3.584
тони CO₂ годишно.

КЛУЧНИ МОМЕНТИ

Потпишани
меморандуми за
соработка со
општините Карпош,
Кочани и Куманово

Зоран Костов, извршен директор на Хабитат Македонија со Венко Крстевски, вршител на должноста градоначалник на Кочани, по потпишувањето на Меморандумот, 27.06.2025

УСПЕСИ

КУМАНОВО

- Јавниот повик затворен: аплицираа 14 станбени згради.
- 30% општински субвенции за реконструкција.

КАРПОШ

- Започната е реконструкција на првите 5 избрани станбени згради.
- 100% општински субвенции за реконструкција.

КОЧАНИ

- Јавен повик и обука на засегнатите страни во подготвителна фаза

НАСТАНИ

Промотивен настан за отпочнување на проектот, Скопје, 11.02.2025

На 11 февруари, во Скопје, во организација на Хабитат Македонија и АБЦ „Креација“, се одржа официјална презентација на проектот OSS Habitat, финансиран од ЕУ преку програмата LIFE. Со 108 учесници, конференцијата собра претставници од сите засегнати страни, вклучувајќи владини институции, општини, финансиски институции, инвеститори, експерти за енергетска ефикасност, професионални комори, градежни компании и здруженија на сопственици на домови. Зоран Костов, извршен директор на Хабитат Македонија, ги поздрави присутните во име на проектниот конзорциум. На настанот присуствуваа вицепремиерот и министер за транспорт Александар Николовски, заменик-министерот за енергетика Мирослав Лабудовиќ, претставникот на Делегацијата на ЕУ Александру Албу, како и Натали Клико, претставник на CINEA - која се придружи во живо од Брисел. На настанот, проектот насловен како „Интегрирани услуги за енергетски ефикасно реновирање на домовите“ го презентираше Ристо Иванов, претседател на АБЦ „Креација“. Спроведените и планираните активности за примена на мерки за енергетска ефикасност во домовите ги споделија градоначалниците Љупчо Папазов-Кочани, Стевчо Јакимовски-Карпош, како и претседателката на Советот на општина Куманово, Ивана Ѓорѓиевска. На настанот се одржа и панел-дискусија фокусирана на енергетската ефикасност и проектните активности, со согледувања од Лилјана Алчева, заменик-директор за програма во Хабитат Македонија, заменик-министерот Мирослав Лабудовиќ и претставникот на ЕБОР, Наум Рибароски.

НАСТАНИ

Работилница за засегнати страни, Скопје, 06.05.2025

Како можеме да изградиме успешен систем што им овозможува на граѓаните пристап до услуги за реновирање на домовите на едно место? Хабитат Македонија и Креација собраа 30 претставници на засегнатите страни од секторот за енергетска ефикасност за да работат на целта на проектот OSS Habitat, кој обезбедува брзи, сеопфатни и достапни услуги за реновирање на куќи и станови, со соодветни мерки за обезбедување топли и удобни домови. Без разлика дали станува збор за инсталирање на термоизолациски фасади, промена на столаријата, инсталирање на фотоволтаични панели, топлински пумпи или други видови мерки за ЕЕ и ОИЕ, проектот ќе им помогне на граѓаните полесно и побрзо да ги реновираат своите домови. Работилницата, одржана на 6 мај оваа година, се осврна на сите аспекти на енергетски ефикасното реновирање на домовите. Учесниците заклучија дека е потребно да се обезбеди целосно спроведување на постојните закони, да се подобри координацијата со жителите во станбените згради и да се зголеми вклученоста на бизнис секторот, вклучително и банкарскиот сектор, за успешно градење систем за поддршка на граѓаните кои преземаат енергетски ефикасни реновирања на домовите.

ЦИТАТИ

„Дозволете ми да посакам успешна реализација на проектот. Мислам дека се работи за исклучително значаен сегмент од секојдневното живеење што можеби го занемаруваме, но директно влијае на животот на сите нас и мислам дека енергетската ефикасност е нешто на што допрва ќе се троши многу енергија, особено за објекти што се веќе изградени и се во функција, имајќи во предвид дека огромен процент од нив за жал не ги исполнуваат основните стандарди, а реализацијата, односно промената на оваа реалност, сигурно ќе значи намалување на загадувањето, особено во урбаните центри. Не само градот Скопје, туку за жал, гледаме и некои други поголеми урбани центри кои се соочуваат со овој проблем. Понатаму, подобрување на условите за живот и намалување на потрошувачката на енергија, што пак влијае на намалување на загадувањето и подобрување на условите за живот“.

Александар Николовски, вицепремиер и министер за транспорт

Зоран Костов, извршен директор на Хабитат Македонија

„Го тестиравме нашиот модел за инвестирање во енергетска ефикасност со доминантно учество на сопствениците на станови и умерени субвенции од локалните власти во над 70 станбени згради, кои опфаќаат околу 2000 станови низ десетина македонски општини. Досега, пресметаните заштеди на енергија во реновираните згради изнесуваат приближно 7.900 MWh годишно, што е приближно еквивалентно на годишното производство на мала хидроцентрала или дури и две мали хидроцентрали во земјата. Во исто време, пресметаното годишно намалување на емисиите на јаглерод диоксид од нашите реновирани згради е околу 3.600 тони. Мислам дека е очигледно дека користа од ваквите инвестиции е повеќекратна. Добиваме намалена потрошувачка на енергија во домаќинствата на национално ниво, што влијае на енергетскиот биланс на земјата, за кој знаеме дека е неповолен со години“.

ЦИТАТИ

„Презедовме сериозни обврски што мора да ги исполниме во две фази до 2030 и 2050 година. Затоа работиме напорно, бидејќи пред нас е обемна и тешка задача. Моментално сме во завршна фаза на изготвување измени на Законот за енергетика. Работиме на него долго време; законот е доста обемен. Формирана е посебна работна група, која се состанува двапати неделно, со многу засегнати страни како што се ЕСМ, МЕПСО, ЕЛЕМ, Регулаторната комисија и Стопанската комора, меѓу другите. Очекуваме овој закон што поскоро да влезе во собраниска процедура. Паралелно го финализираме и законодавството за обновливи извори на енергија“.

Мирослав Лабудовиќ,
заменик-министер за енергетика,
рударство и минерални сировини

Александру Албу, раководител на операции 2, Делегација на ЕУ

„Програмата LIFE 2021-2027 е целосно посветена на еколошки, климатски и енергетски цели. Инвестирањето во енергетска ефикасност е еден од најисплатливите начини за поддршка на транзицијата кон економија со ниски емисии на јаглерод. Тоа носи повеќекратни придобивки за компаниите, а во исто време, но можеби најважно, им користи на самите граѓани. Намалувањето на јаглеродната енергија во зградите е клучен приоритет на Европската Унија. Зградите се одговорни за приближно 42% од потрошувачката на енергија и 32% од емисиите на CO² во регионот. Едношалтерските центри играат важна улога како фасилитатори во бранот на реновирања преку меѓусебно поврзување, идентификување нови можности, вклучување решенија што ги исполнуваат новите регулаторни барања, организирање обуки и поддршка на разни активности за подигнување на свеста“.

ЦИТАТИ

**Ристо Иванов, претседател на
Бизнис асоцијација „Креација“**

„Навистина сакаме овие енергетски реновирања да се случат и знаеме дека има повеќекратни придобивки од енергетската ефикасност. Сепак, сите овие многу клучни цели и амбиции се должат на индивидуални одлуки и тука е проблемот. Во ЕУ гледаме дека сопствениците на домови мора да поминат низ многу тежок пат за да ги реновираат своите домови. Може многу да се изгубите во текот на патувањето. Тука доаѓаат до израз едношалтерските системи и може да играат многу активна улога. Тие навистина треба да играат клучна улога и да ги водат сопствениците на домови низ ова многу тешко и сложено патување, не само да им обезбедат информации и подигнување на свеста, туку навистина да им ја објаснат додадената вредност на некои технички понуди, да ја направат врската, да ги поврзат со градежните професионалци, можеби да им помогнат да ја завршат работата со квалитетни шеми и не помалку важно, да им помогнат да обезбедат финансирање за ова реновирање“.

„Преку систем на интегрирани услуги, проектот ќе промовира енергетски ефикасно реновирање на домовите во станбени згради (станови и куќи), овозможувајќи им на граѓаните да ги намалат трошоците за домаќинството, а воедно да придонесат за заштита на животната средина. Поддржан од програмата LIFE на ЕУ и развиен и координиран од македонски конзорциум, проектот има за цел да воспостави систем на клучни услуги што ќе им помогне на приближно 5000 граѓани да ја подобрат енергетската ефикасност на своите домови. Интегрираниот систем на услуги ќе им обезбеди на граѓаните стручна и техничка помош, заедно со пристап до прифатливи кредити на едно место, за да ја подобрат енергетската ефикасност на своите домови, со што ќе придонесат за постигнување на глобалните цели за заштита на животната средина“.

**Натали Клико
советник за проекти, CINEA**

ПОВЕЌЕ ИНФОРМАЦИ

oss.habitat.mk

